

BDP

T.B.M.M.
BARİŞ ve DEMOKRASİ PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı: 244
Tarih: 25.02.2010

12880

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Sadullah ERGİN tarafından Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 96.maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Fatma Kurtulan
Van Milletvekili

Cezaevleri, her türden sorunsalın mevcut olduğu birer merkez haline gelmiştir. Bu sorunsallardan bir tanesini de Adalet Bakanlığı'nın 31.1.2001 tarihli ve 5808 sayılı Genelgesi'ne dayalı olarak tutuklu ve hükümlülerden elektrik kullanım bedeli adı altında alınan ücretler teşkil etmektedir. Bahse konu Genelge nedeniyle alınan bu ücretlerin neye karşılık ve ne kadarlık bir tüketime dair alındığı belirtilmemekte, kişilerden rastgele bedeller talep edilmektedir.

Söz konusu hükümlü ve tutukluların beslenmeleri, cezaevine alınacak eşya, hükümlü ve tutukluların yanlarında bulundurabilecekleri giyim eşyaları ile ilgili hususları düzenleyen dava konusu 31.1.2001 tarihli ve 5808 sayılı genelgenin, bedeli hükümlü ve tutuklularca ödenmek suretiyle her oda ve koğuşa bir adet televizyon ile buzdolabı verileceği, bu eşyalar ile elektrik ısıtıcılarına ait elektrik kullanım bedelinin (aydınlatma hariç) hükümlü ve tutuklulardan tahsil edileceğine ilişkin kısmının iptali için dava açılmış ve neticede Danıştay; mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Hakkında Kanun'un 116/2.maddesi, 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun, Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personelinin İşe Yönetmeliği, 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun, Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkifhanelerin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzük ile Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri Kütüphane ve Kitaplık Yönetmeliğine dayanarak istemi reddetmiştir. Danıştay tarafından verilen bu kararda; hükümlülere göre farklı hukuki statüye sahip olan tutukluların dahi belli kayıt ve şartlarla bedelini kendisi ödemek suretiyle istirahat ve meşgalesini düzenleyebileceği hususu ile idarenin görevlerini belirleyen ve yukarıda aktarılan mevzuatta, oda ve koğuşlara verilecek buzdolabı ve televizyon bedelinin ve bu eşyalar ile elektrik ısıtıcılarına ait elektrik kullanım bedelinin (aydınlatma hariç) idarece ödeneceğine ilişkin bir hüküm bulunmadığından dava konusu genelge ile getirilen düzenlemede hukuka aykırılık görülmemiştir.

Ancak, söz konusu genelge, hukuka ve hukukun genel kaidelerine aykırılık teşkil etmekte, cezaevlerinde bulunan tutuklu ve hükümlülerin paraları olduğu müddetçe yahut maddi güçleri elverdiği ölçüde bir takım temel haklardan

yararlanabilmelerinin önünü açmaktadır. Bu da cezaevlerinde ikili bir sistem yaratmakta, tutuklu ve hükümlüler arasında bir hiyerarşinin oluşmasının önünü açmaktadır. Böylelikle meydana gelen kamplaşma neticesinde, tutuklu ve hükümlüler arasında çeşitli husumetler doğabilmekte, kimi zaman koğuşlarda ağalık sisteminin yerleşmesine zemin oluşmaktadır. Tüm bunlar da devletin koruma ve güvencesi altına olan bu kişilerin zarar görmesine yol açmaktadır.

Ayrıca, hükümlü ve tutuklularca kullanılan televizyon, buzdolabı ve bu eşyalar ile elektrik ısıtıcılarına ait elektrik kullanım bedelinin tutuklu ve hükümlüden alınması cezaların uygulanmasında eşitsizliğe yol açmaktadır. Tutuklu ve hükümlü bulunan kişiler, en temel ihtiyaçları kapsamında yer alan yeme-içme ve haber alma hak ve özgürlüklerinden yararlanmak için cezaevi idaresine dayanağı ve oranı belli olmayan, tamamen keyfi olarak belirtilen bedelleri ödemek suretiyle ulaşabilmektedirler. Kaldı ki bu uygulama, dayanak gösterilmeksizin alındığından çoğu zaman koğuş görevlilerinin suiistimaline de açık bir husustur.

Bu bağlamda;

1-) Bakanlığın genelgesine dayalı olarak televizyon, buzdolabı ve bu eşyalar ile elektrik ısıtıcılarına ait elektrik kullanım bedelinin tutuklu ve hükümlüden alınması hukuka aykırı değil midir?

2-) Devletin güvencesinde olan tutuklu ve hükümlülerden temel haklarını kullanmaları karşılığı bedel talep edilmesi ve hatta bu talepten kaynaklı olarak kişilerin bazı temel haklarına ulaşmasının engellenmesi adaletsizliği ve bir çelişkiyi yansıtmıyor mu?

3-) 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun, Hükümlü ve Tutuklular ile Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri Personelinin İşe Yönetmeliği, 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 1721 sayılı Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanun, Ceza İnfaz Kurumları ile Tevkifhanelerin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair Tüzük ile Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri Kütüphane ve Kitaplık Yönetmeliği, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Hapishane ve Tevkifhanelerin İdaresi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'da yer almamasına ve uluslar arası cezaevi standartlarına aykırı olmasına karşın bir genelge ile tutuklu ve hükümlülere devletin kendi sorumluluğu kapsamında yer alan bir gider kaleminin yüklenmiş olması keyfi ve hukuka aykırı bir uygulama değil midir?

4-) Söz konusu olumsuzluğun giderilmesi için herhangi bir çalışma yürütüldü mü?

5-) Söz konusu olumsuzluğun giderilmesi için ne gibi yasal düzenlemeler yapmayı düşünüyorsunuz?